

Alberto Tomás Pérez Izquierdo

PLANCK

Teoria kwantowa

Rewolucja w nieskończenie małym

Seria: Grandi idee della scienza. RCA Italia S.r.l. 2014

NAUKA I RELIGIA: DWA SPOSOBY NA POZNANIE BOGA

Planck przez całe życie był człowiekiem religijnym i należy podkreślić, że w ostatnich latach czynił to z wielkim przekonaniem. Jego idee religijne zostały podsumowane w broszurze, drukowanej wersji wykładu, jaki wygłosił w maju 1937 roku, *Religia i nauka*, i który był wielkim sukcesem. Dla Plancka, nauka i religia nie tylko nie są niekompatybilne, ale wręcz komplementarne. Nauka zbliża człowieka do dzieła Boga poprzez rozum i eksperymenty naukowe, które kawałek po kawałku odkrywają prawa, które rządzą przyrodą. Wypływała wiara człowieka niewykształconego, który wierzy w cuda i wszelkiego rodzaju przesady, nie ma sensu, uważał Planck, szczególnie dziś, gdy nauka objawiła nam mechanizmy przyrody.

Moralność bez religii?

Z kolei ateizm, jest jeszcze bardziej niebezpieczny. Tutaj Planck jasno łączy religię i moralność; dla niego nie istnieje moralność poza religią. Píše: „Pod jego zwycięstwem [tj. ateizmu], zginęłyby nie tylko największe skarby naszej kultury, ale – co jest jeszcze gorsze – również perspektywy na lepszą przyszłość”.

Różnorodność religii nie oznacza, że istnieją różni bogowie, ale jedynie że forma zewnętrzna, jaką przyjmuje relacja człowieka z Bogiem jest różna, jak różne są rasy i kultury. W tym sensie religie są rzeczywiście wytworem człowieka, ponieważ tradycje i rytuały zostały stworzone w przeciągu historii aż do ich aktualnej formy.

Ale używanie tej ewolucji symboli, by nimi gardzić, jest błędem, ponieważ symbole należy rozumieć jako wskazówki, niedoskonałe i niedokończone czegoś, co jest znacznie ponad nimi. Zasadniczy problem, w którym pytamy, czy Bóg istnieje tylko w umyśle człowieka i czy to całe znaczenie kończy się ze śmiercią, może znaleźć odpowiedź jedynie poprzez wiarę.

Rola nauki

Na końcu Planck pyta: czy wiara jest kompatybilna z nauką? Jego odpowiedź jest: tak. O ile nauka jest wiedzą o Bogu zawsze niedokończoną i w ciągłym postępie, religia przedstawia Boga natychmiast, i w pełni.

Wnioskiem końcowym jest, że religia i nauka zajmują się tym samym zagadnieniem: naszą wiedzą o istocie najwyższej. I tak Planck kończy swe rozważania stwierdzając: „Religia i wiedza przyrodnicza toczą wspólną bitwę w niekończącej się i niespokojnej krucjacie przeciw sceptycyzmowi i przeciw dogmatom, przeciw niedowiarkom i zabobonom”.

Str. 146-147, tłumaczenie GK